

UCHWAŁA Nr 57/XII/16

RADY GMINY RUTKI

z dnia 29 stycznia 2016r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wsparcia Rodziny w Gminie Rutki
na lata 2016 -2018**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1515) oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332, 1045, 1199 i 1830) uchwala się co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wsparcia Rodziny w Gminie Rutki na lata 2016 - 2018 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rutki.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Andrzej Staniszeuski

Załącznik
do uchwały Nr 57/XII/16
Rady Gminy Rutki
z dnia 29 stycznia 2016 r.

GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY W GMINIE RUTKI
NA LATA 2016-2018

Opracował:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutkach

I. WPROWADZENIE

Do zadań własnych określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny.

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie.

W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcyjności rodziny, dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, asystentów rodzinnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmują działania na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces wychowania i prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny

jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompleksowa i obiektywna oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Stąd założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Rutki na lata 2016-2018 jest zgodny z:

- ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rutki na lata 2016-2025;

II. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE RUTKI

Gmina Rutki położona jest w centralnej części województwa podlaskiego, w powiecie zambrowskim – jako gmina wiejska. Gminę Rutki zamieszkuje 5.811 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2015r.).

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcyjności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych została dokonana w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Rutkach i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie wg stanu na dzień 31.12.2015r. Według analizy danych w 2015 r. z pomocy społecznej ogółem skorzystało 267 rodzin, w tym powodem przyznawania pomocy było w szczególności bezrobocie – 153 rodziny, niepełnosprawność – 61 rodzin, długotrwała choroba – 22 rodziny, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 26 rodzin (w tym rodziny niepełne – 12, rodziny wielodzietne – 12), przemocy w rodzinie – 3 rodziny, potrzeby ochrony macierzyństwa – 15 rodzin, alkoholizmu – 7 rodzin, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego – 2 rodziny oraz bezdomności – 1 rodzina. Pracownicy Ośrodka podejmują szereg działań w formie pracy socjalnej, dzięki temu większość rodzin przy zapewnieniu pomocy ośrodka jest w stanie zapewnić dziecku właściwy rozwój fizyczny i duchowy, co daje szansę na pozostawienie dziecka w rodzinie naturalnej. Szczególną uwagę zwraca się na rodzinę i jej funkcjonowanie. Najczęściej dysfunkcyjność rodziny łączy się z takimi zjawiskami jak uzależnienia, przemoc domowa, problemy w pełnieniu ról społecznych. Po dokonaniu dogłębnej analizy powyższych środowisk przez pracowników socjalnych należy uznać, że istnieje zagrożenie, iż działania podejmowane przez ośrodek okażą się niewystarczające, dlatego poprzez współpracę z asystentem rodziny i innymi instytucjami jest szansa na poprawę funkcjonowania rodziny w środowisku. W roku 2015 asystenturą rodzinną objęto 7 rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. W sytuacji zagrożenia dobra dziecka sąd opiekuńczy może zarządzić środek zapobiegawczy w formie umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub w rodzinie zastępczej. Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie wynika, że w placówce opiekuńczo-wychowawczej z terenu Gminy Rutki przebywa 5-ro dzieci i jedno dziecko umieszczone jest w rodzinie zastępczej. W Gminie Rutki coraz częściej można zaobserwować w rodzinach negatywne zjawiska, tj. bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie, uzależnienia. Według danych Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Rutki z 2015r. wynika, że w 9 rodzinach prowadzono procedurę „Niebieskiej Karty”. W większości przypadków ofiarami przemocy były kobiety, natomiast sprawcami byli mężczyźni. Główną przyczyną przemocy w rodzinie jest uzależnienie od alkoholu.

Zadania ujęte w programie zmierzają w kierunku wspierania rodziny przeżywającej trudności celem przywrócenia zdolności do wypełniania prawidłowych ról społecznych.

III. ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY RUTKI

1. Instytucje i organizacje realizujące zadania na terenie Gminy Rutki mieszczące się w zakresie wspierania rodziny:
 - 1) Urząd Gminy Rutki – przyznawanie i wypłacanie stypendiów, dowozy dzieci, organizowanie kolonii;
 - 2) Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutkach – praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, aktywizacja społeczno – zawodowa;
 - 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – profilaktyka i przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu;
 - 4) Zespół Interdyscyplinarny Gminy Rutki – wsparcie i pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
 - 5) Posterunek Policji w Rutkach – zapewnienie bezpieczeństwa i zapobieganie przestępczości;
 - 6) Placówki oświatowe w terenie gminy – działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci i rodziców;
 - 7) Placówki ochrony zdrowia z terenu gminy – działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej;
 - 8) Dom Kultury w Rutkach-Kossakach – organizacja aktywnego spędzania czasu wolnego;
 - 9) Gminna Biblioteka Publiczna w Rutkach-Kossakach – rozwój czytelnictwa;
 - 10) Parafie z terenu gminy – działalność charytatywna, organizowanie wypoczynku;
 - 11) Schola – aktywne spędzanie czasu wolnego poprzez rozwijanie zainteresowań muzycznych;
 - 12) Stowarzyszenie „KOS 1984” i klub sportowy „Cross”- aktywne spędzanie czasu wolnego w formie zajęć sportowych;
 - 13) Centrum Kształcenia na Odległość na Wsiach w Rutkach-Kossakach – zapewnienie możliwości rozwijania i uzupełniania kwalifikacji zawodowych.
2. Instytucje i organizacje z terenu Powiatu Zambrowskiego, z którymi Gmina Rutki współpracuje w zakresie wspierania rodziny:
 - 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny w Zambrowie;
 - 2) Sąd Rejonowy w Zambrowie /Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej;
 - 3) Prokuratura Rejonowa w Zambrowie;

- 4) Komenda Powiatowa Policji w Zambrowie;
- 5) Poradnia psychologiczno-pedagogiczna w Zambrowie;
- 6) Powiatowy Urząd Pracy w Zambrowie;
- 7) Poradnia Uzależnień w Zambrowie;
- 8) Ośrodek Wsparcia w Zambrowie;
- 9) Organizacje pozarządowe;

Program wspierania rodziny będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej.

IV. CELE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

1. Cel główny:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Cele szczegółowe:

- 1) Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością;
- 2) Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach;
- 3) Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

V. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

1. Cel szczegółowy:

- 1) Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	REALIZATORZY/PARTNERZY
1.	Świadczenie pomocy społecznej rodzinom, znajdującym się w trudnych warunkach materialnych.	2016 – 2018	OPS
2.	Pomoc w dostępie dzieci z rodzin wieloproblemowych do przedszkoli.	2016 – 2018	Urząd Gminy, Placówki Oświatowe

3.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin posiłków w szkole i przedszkolu.	2016 –2018	OPS, Placówki Oświatowe
4.	Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki.	2016-2018	Urząd Gminy, OPS, Placówki Oświatowe
5.	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków.	2016 –2018	OPS, Urząd Gminy, Placówki Oświatowe
6.	Organizacja wypoczynku letniego w formie kolonii z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu.	2016 –2018	Urząd Gminy, OPS, Placówki Oświatowe, GKRPA, Parafia
7.	Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej.	2016-2018	Urząd Gminy, OPS
8.	Współpraca z instytucjami i organizacjami z poza terenu gminy zajmującymi się pomocą rodzinie.	2016 –2018	Wszystkie podmioty z terenu gminy

2. Cel szczegółowy:

2) Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	REALIZATORZY/PARTNERZY
1.	Systematyczna praca z rodzinami z problemem opiekuńczo – wychowawczym polegająca m.in. na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo – wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym.	2016 – 2018	OPS, Placówki Oświatowe, Policja
2.	Coroczne uchwalanie gminnych programów profilaktycznych zawierających działania w zakresie profilaktyki i leczenia uzależnień oraz zasady ich finansowania.	2016 – 2018	Urząd Gminy/Rada Gminy, OPS, GKRPA,

3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i od innych środków psychoaktywnych.	2016 – 2018	OPS, GKRPA, Placówki Oświatowe, Policja
4.	Promocja i realizacja programów profilaktycznych, edukacyjnych i prozdrowotnych w szkołach wspierających wychowanie dzieci i młodzieży – z zakresu uzależnień, zdrowego żywienia, wad wymowy, wad postawy skierowanych do rodziców i dzieci.	2016 – 2018,	OPS, GKRPA, Placówki Oświatowe, Placówki ochrony zdrowia
5.	Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku oraz kierowanie potencjalnych sprawców przemocy na działania korekcyjno-edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie.	2016 – 2018	Zespół Interdyscyplinarny, OPS, Policja, Placówki ochrony zdrowia, PCPR, organizacje pozarządowe, Placówki Oświatowe
6.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w zakresie promocji zdrowego stylu życia poprzez sport, rekreację i kulturę.	2016 – 2018	Urząd Gminy, OPS, GKRPA, Policja, Placówki Oświatowe, Dom Kultury, Parafia
7.	Zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	2016 – 2018	OPS,
8.	Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.	2016-2018	OPS, Placówki Oświatowe, Policja, Kuratorzy
9.	Wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wspierania rodziny i dziecka.	2016-2018	Urząd Gminy, Dom Kultury

3. Cel szczegółowy:

2) Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

L.P	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	REALIZATORZY/PARTNERZY
1.	Współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych.	2016 – 2018	OPS, Placówki Oświatowe
2.	Wspieranie dzieci z rodzin nie posiadających możliwości finansowych w rozwijaniu uzdolnień.	2016 – 2018	OPS, Urząd Gminy, Placówki Oświatowe,
3.	Rozwój i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych.	2016 - 2018	OPS, Placówki Oświatowe, Policja, Urząd Gminy,
4.	Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych.	2016 – 2018	OPS, Placówki Oświatowe, Dom Kultury
5.	Uświadomienie rodzicom i opiekunom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży.	2016 – 2018	Placówki Oświatowe,

VI. ADRESACI PROGRAMU

Rodziny wychowujące dzieci na terenie Gminy Rutki, dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

VII. REALIZACJA PROGRAMU

Realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rutki na lata 2016-2018 powierza się Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Rutkach przy współpracy:

- Urzędu Gminy w Rutkach,
- Placówek Oświatowych,
- Posterunku Policji,
- Domu Kultury w Rutkach-Kossakach,
- Gminnej Biblioteki Publicznej w Rutkach-Kossakach,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rutkach,
- Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Rutki,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Zambrowie,

- Placówek ochrony zdrowia,
- Parafii,
- Sądu Rejonowego w Zambrowie/Zespołu Kuratorów.

W realizacji swoich działań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet.

Opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy, a tym samym zobowiązuje jednostki samorządowe do realizacji celów w nim zawartych oraz do stymulowania i ukierunkowywania działań na rzecz dziecka i rodziny.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Rutki oraz budżetu państwa (programy rządowe).

IX. MONITORING PROGRAMU

Monitoring Programu będzie odbywał się poprzez coroczną ocenę realizacji zadań.

Sprawozdanie roczne z realizacji Programu i osiągniętych efektów oraz potrzeby związane z realizacją zadań będą składane radzie gminy do dnia 31 marca każdego roku.

